

ZANIMLJIVOSTI

Bugarska traži od EK da zadrži nižu trošarinu za plin kao motorno gorivo

Bugarska je poslala obavijest Europskoj komisiji u vezi primjene direktive Europske unije (EU) o oporezivanju energetske proizvoda i električne energije, prema kojoj bi se i dalje mogla primijeniti niža stopa trošarina na prirodni plin koji se koristi kao motorno gorivo. Bugarska vlada očekuje pozitivan dogovor EK, dok bi u slučaju odbijanja stopa trošarine na prirodni plin koji služi kao motorno gorivo porasla sa sadašnjih 0,4 EUR na 2,6 EUR po 1 GJ koliko iznosi sadašnja minimalna stopa trošarine u EU. Sofija svoje uporište traži u odredbi europske direktive koja navodi da svaka članica EU, čiji je udjel prirodnog plina u ukupnoj energetskej potrošnji do 2000. ispod 15 %, može biti iznimka od primjene stope trošarine na prirodni plin. Pri tome potpuno ili djelomično oslobađanje primjene stope trošarine na prirodni plin može trajati deset godina ili dok korištenje prirodnog plina ne dosegne 25 % udjela u ukupnoj potrošnji. Iz bugarskog ministarstva financija tumače da iako je Bugarska iskoristila ovo razdoblje od 10 godina da ne uvede europsku stopu trošarine na plin, udjel plina u ukupnoj potrošnji i dalje je 10 % pa bi time Bugarska i dalje mogla zadržati postojeću nižu trošarinu na prirodni plin koji služi kao motorno gorivo.

Izvor: *Novinite*, 17.9.2013.

MOL širi maloprodajnu mrežu u Rumunjskoj

Mađarska naftna tvrtka MOL investirala je 3 mil. eura u tri nove velike benzinske postaje u rumunjskim gradovima Floresti, Iasi i Calinesti. Sada MOL-ov maloprodajni lanac u Rumunjskoj broji 141 benzinsku postaju. Zadnja otvorena benzinska postaja u Calinesti je prva u toj zemlji koju je MOL otvorio pod svojim franšiznim sustavom. Benzinska stanica, gorivo i prodavaonica je u vlasništvu privatne osobe, dok MOL daje svoj brend, brine o opskrbi gorivom i nadzire poslovanje.

Izvor: *Business Review Romania*, 19.9.2013.

Norveška zamrzнула projekt skladištenja ugljika u rafineriji nafte

Norveška vlada je odgodila realizaciju plana nacionalne naftne i plinske tvrtke Statoil za spremanje i čuvanje ugljičnog dioksida u podzemlju, tzv. CCS tehnologija. Statoil je 2006. potpisao ugovor s vladom o razvoju postrojenja za podzemno skladištenje ugljika u njegovoj rafineriji nafte Mongstad. Vlada je financirala projekt, a sada je zaključila da „treba promijeniti smjer“ za projekt koji će koštati oko 500 mil USD. Vlada i dalje želi smanjiti ugljični dioksid u atmosferi, ali mora zamrznuti projekt u Mongstadu, kazao je ministar za naftu Ola Borten Moe. Razlog za taj prekid projekta je procjena nakon pozorne analize da postoji previsoka razina rizika za tu rafineriju nafte, te se zbog toga neće provesti cijeli projekt kako je prije bilo planirano. Statoil je naglasio kako će ta tvrtka nastaviti istraživanja kako bi se uskoro razvila takva tehnologija skladištenja ugljika u podzemlju budući da se smatra da bi to bilo jedno od najboljih rješenja za uklanjanje viška emisija ugljičnog dioksida iz atmosfere.

Izvor: *UPI*, 23.9.2013.

Francuska će smanjiti potrošnju fosilnih goriva za 30 % do 2030.

Francuska planira smanjiti potrošnju fosilnih goriva za 30 % do 2030. kao dio strategije da do 2050. prepolovi ukupnu potrošnju energije, objavio je francuski predsjednik Francois Hollande. Fosilna goriva danas čine 70 % potrošnje energije, stoga predlažemo da se do 2030. njihova potrošnja smanji za 30 %, kaže Hollande. Time Francuska može uštedjeti 20 do 50 mlrd eura, a za to je nužno smanjiti ovisnost o uvozu fosilnog goriva. Kao mjere kojima se to smanjenje potrošnje fosilnih goriva planira postići, Hollande je naveo i „pametne aute sa smanjenim emisijama ugljičnog dioksida“, četvrtina auta koje kupuju državne organizacije moraju biti električni auti ili s hibridnim pogonom, a svi auti koje će država koristiti za gradsku vožnju bit će isključivo električni. Od ostalih mjera izdvaja se plan za smanjenje poreza u 2014. sa stope PDV-a od 10 % na 5 % za radove na poboljšanju energetske učinkovitosti u kućama i stanovima građana, te uvođenje poticaja za goriva proizvedena iz biomase.

Izvor: Oil and Gas Eurasia, 24.9.2013.

OPEC nije zabrinut zbog američke nafte iz škriljaca

Rast proizvodnje nafte iz škriljaca u SAD-u neće predstavljati problem za članice OPEC-a, kazao je generalni tajnik te organizacije Abdullah al-Badri. OPEC je u svibnju ove godine pokrenuo vlastito istraživanje o potencijalu rasta proizvodnje nafte iz škriljaca koje je očito zaključilo kako ta vrsta nafte po količini, a još više po visokim troškovima proizvodnje ne može ugroziti tržišni položaj članica OPEC-a. Na početku ove godine pojavile su se neke naznake da je zbog rasta proizvodnje te nafte u SAD-u kod američkih kupaca pala potražnja za naftom iz Nigerije i Alžira. I glavni ekonomist Međunarodne agencije za energiju F. Birol prognozira u idućih nekoliko godina veći rast proizvodnje nafte iz škriljaca u SAD-u što on drži dobrim znakom za SAD i ostatak svijeta. Međutim, niti on ne misli da bi taj rast mogao ni veličinom ni cijenom nadomjestiti naftu sa Srednjeg istoka. Abdullah al-Badri navodi kako će poslije 2018. proizvodnja nafte iz škriljaca početi padati te će još porasti troškovi njezinog istraživanja i proizvodnje. Ako dođe do osjetnog pada cijena nafte na svjetskom tržištu, na primjer do 70 USD za barel, nafta iz škriljaca bi mogla i potpuno iščeznuti s tržišta. Sadašnja razina od 108 USD za barel odgovara i proizvođačima i kupcima nafte, zaključuje al-Badri.

Izvor: Rigzone, 1.10.2013.

Energetski darvinizam i ugroženost fosilnih goriva

Velika globalna investicijska banka Citi je objavila izvješće „Energy Darwinism – the evolution of the energy industry” o dramatičnim promjenama na energetskom tržištu. Prema njezinom istraživanju, globalne promjene u energetskom *miksu* zbivaju se brže nego što se općenito misli, a te promjene imaju velike posljedice za proizvođače energije, kao i za distributere, te potrošače. Tako će potrošači u idućih

nekoliko godina imati ekonomski opravdane izbore i alternative koje se nisu mogle ni predvidjeti prije 5 godina.

To se, na primjer, odnosi na pad troškova za proizvodnju i korištenje solarne energije. Takve će se promjene dalje još samo ubrzavati, a ne usporavati. Prema procjeni banke, konvencionalna goriva i tehnologije će se zamijeniti novim tehnologijama ili će se u najboljem slučaju smanjiti njihova potrošnja. Prema ovoj analizi, fosilnim gorivima će porasti troškovi istraživanja i proizvodnje, a novi proizvodni projekti će se suočiti s konkurencijom drugih tehnologija i izvora energije već u prvoj četvrtini njihovog predviđenog 25-godišnjeg radnog vijeka. Kod distributera energije će također doći do bitnih promjena u poslovanju, budući da će oni izgubiti pola svoga tržišta zbog uvođenja obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti.

Obnovljiva i decentralizirana energija utjecat će ne samo na to koliko će distributeri zaraditi novaca, već i na to što će trebati raditi da bi ga uopće zaradili, navodi se u studiji. Iznos novaca koji se investira u energetski sektor je ogroman. Međunarodna agencija za energiju IEA procjenjuje da će 37 bilijuna dolara biti investirano u primarnu energiju od 2012. do 2035., od čega će 10 bilijuna dolara biti investirano u kapacitete za proizvodnju energije. Jasno da se pri tome javlja i ogroman rizik od pogrešnog odabira izvora energije što će imati goleme posljedice ne samo za tvrtke nego i za države, zaključuje Citi.

Izvor: Silobreaker, 2.10.2013.

MOL gasi rafineriju u Mantovi i pretvara je u logistički centar

Mađarska naftna tvrtka MOL je objavila kako će zbog nepovoljnog tržišnog okruženja u rafinerijskom poslovanju u Italiji, svoju rafineriju nafte IES Mantova od siječnja 2014. pretvoriti u logistički centar za prodaju i distribuciju naftnih proizvoda. MOL je objasnio da je istekao dugoročni ugovor o preradi sirove nafte u toj rafineriji, te da je postigao načelni sporazum s najvećom talijanskom naftnom tvrtkom ENI o povezivanju tog Molovog transformacijskog projekta s njezinom inicijativom o zelenoj rafineriji. Kako je objasnio MOL, složeni logistički sustav koji povezuje rafineriju u Mantovi i naftni terminal u Porto Marghera na obali Jadrana iskoristit će se ubuduće za opskrbu gotovih proizvoda. To znači da će MOL u Mantovi u sadašnjoj rafineriji zadržati poslovnu funkciju prodaje dovezenih gotovih naftnih proizvoda i u skladu s time zadržati onoliko radnika koliko je nužno za novi poslovni model. Knjigovodstvena vrijednost talijanske rafinerije na kraju prve polovice 2013. iznosila je 423 mil. eura, a MOL očekuje da će zarada ove lokacije kao logističkog centra biti veća nego kao rafinerije nafte. MOL je rafineriju IES Mantova kupio 2007.

Izvor: Portfolio.hu, 4.10.2013.

API opet protiv celuloznog etanola

Stručno tijelo američke naftne industrije American Petroleum Institute (API) objavilo je kako je na okružnom sudu u okrugu Columbia podiglo tužbu protiv obaveznog

korištenja etanola kako je to propisala državna agencija za zaštitu okoliša (EPA). Prema tužbi, propisana obaveza koja traži da rafinerije nafte ove godine koriste 14,4 mil. litara celuloznog etanola radi umješavanja u biogorivo je nerealna budući da na tržištu ne postoji dovoljna količina celuloznog etanola da bi se ta obaveza mogla ispuniti. Uz to, EPA je taj zahtjev propisala s devet mjeseci zakašnjenja, žali se API. EPA se nije oglasila povodom tužbe, ali je ovaj slučaj Bob Dinnen, predsjednik američke udruge za obnovljiva goriva, Renewable Fuels Association (RFA), ocijenio kao „zloupotrebu pravnog sustava od API-a radi rušenja javne politike u interesu farmera, prodavača benzina i kupaca“. Američki Vrhovni sud već je u lipnju ove godine odbio razmatrati tužbu protiv mješavina benzina i etanola.

Izvor: UPI, 9.10.2013.

Ugljen će do 2020. preteći naftu kao vodeće globalno gorivo

Ugljen će do 2020. preteći naftu kao ključno gorivo globalnog gospodarstva unatoč nastojanjima vlada da smanje emisiju ugljičnog dioksida, objavila je konzultantska tvrtka Wood Mackenzie. Rastuća potražnja u Kini i Indiji gurnut će ugljen ispred nafte budući da će se dvije azijske sile morati osloniti na nešto jeftinije gorivo. U SAD-u, Europi i ostatku Azije potražnja za ugljenom će ostati nepromijenjena. Očekuje se da će do kraja desetljeća globalna potrošnja za ugljenom porasti 25 %, na 4500 milijuna tona ekvivalenta nafte, i premašiti potražnju za naftom koja bi u promatranom razdoblju trebala dosegnuti 4400 milijuna tona, objavio je Wood Mackenzie.

Izvor: Wood Mackenzie, 15.10.2013.

OMV osniva naftnu akademiju

Austrijska naftna i plinska tvrtka OMV će uz pomoć istaknutog austrijskog sveučilišta Montanuniversität Leoben osnovati novi naftni studij pod nazivom International Petroleum Academy. Studij bi trebao pomoći OMV-u da osposobi nove tehničke stručnjake, jer bi prema planovima ta tvrtka trebala samo do 2016. zaposliti 1600 novih inženjera za istraživanje i proizvodnju nafte i plina. OMV će do daljega investirati po 10 mil. eura godišnje u taj studij koji će pokrivati sva najnovija inženjerska i menadžerska znanja iz naftnog i plinskog sektora. Početak studija predviđa se u 2014. godini.

Izvor: Finanz Nachrichten, 15.10.2013.

Naftni pijesci sadrže mnogo žive

Američka ekološka skupina Oil Change International, koja se bori protiv povećanja korištenja fosilnih goriva, navodi kako je istraživanje nedavno objavljeno u časopisu *Environmental Science and Technology Journal* otkrilo kako su jaja ptica u blizini proizvodnje naftnih pijesaka zagađena živom. To bi mogao biti pokazatelj da ako je razina žive porasla kod ptica, mogla bi također biti viša i kod riba u lokalnim rijekama, komentira američka organizacija. Da sličnih ekoloških rizika proizvodnje

naftnih pijesaka ima još, pokazuje i kanadsko istraživanje objavljeno u siječnju ove godine u uglednom znanstvenom časopisu *Proceedings of the National Academy of Sciences of the USA*. Ono je ukazalo da je nakon početka proizvodnje nafte iz naftnih pijesaka sadržaj potencijalno otrovnih ugljikovodika „značajno porastao“ u sedimentu jezera pokraj mjesta proizvodnje. Radi se o istraživanjima u području ogromnog polja Athabasca u kanadskoj pokrajini Alberta gdje se nalaze najveći iskopi naftnih pijesaka na svijetu. Proizvodnja nafte iz naftnih pijesaka s polja Athabasca trebala bi iduće godine porasti na 170.000 barela dnevno.

Izvor: UPI, 16.10.2013.

NIS u novosadsku rafineriju ulaže 100 milijuna USD

Poslije više najava sada je sigurno da će Rafinerija nafte Novi Sad uskoro biti obnovljena, a umjesto naftnih proizvoda u njoj će se proizvoditi maziva. Kako je izjavio generalni direktor Naftne industrije Srbije (NIS) Kiril Kravčenko, u toku su pripreme za modernizaciju postrojenja, a investicija je vrijedna više od 100 milijuna USD. Zahvaljujući tome rafinerijski pogoni bit će sačuvani, a na tržište će biti plasirana bazna ulja širokog spektra. Kako je rekao Kravčenko, rafinerije s takvim proizvodnim programom maziva rijetkost su u svijetu. Takva vrsta rafinerije postoji u Švedskoj, a nakon modernizacije i planirane izgradnje, novosadska rafinerija bit će jedinstvena u ovom dijelu Europe. Završetak modernizacije i plasman proizvoda na tržišta, domaće i inozemna, planiran je za 2015. godinu. Poslije modernizacije i revitalizacije postrojenja u Rafineriji nafte u Novom Sadu s proizvodnih traka godišnje će se na tržište plasirati oko 180.000 tona kvalitetnih mineralnih baznih ulja. Sada u toj rafineriji radi osamdesetak radnika, a treba očekivati da će se njihov broj povećati na preko 200.

Izvor: SEEbiz, 21.10.2013.

Šverc goriva uništava Unipetrol

U Češkoj je došlo do „dramatičnog porasta“ šverca motornih goriva zbog čega je značajno pala dobit domaće naftne tvrtke Unipetrol u 3. kvartalu ove godine, poručuju iz te tvrtke. Sivi uvoz značajno je porastao uoči donošenja novih propisa kojima je cilj spriječiti šverc gorivom. Unipetrol je u 3. kvartalu zaradio prije dobitka poreza (EBITDA) preračunato 9,1 milijuna EUR što je 80 % manje nego u istom razdoblju prošle godine. Iako su petrokemijski i maloprodajni segmenti poslovanja Unipetrola ostvarili dobit, rafinerijska prerada je zabilježila 9,9 milijuna EUR gubitka. Tvrtka procjenjuje da je u rujnu švercano gorivo, na koje nije plaćen porez, doseglo 20 % udjela na tržištu. Iako je inspekcija pojačala kontrole autocisterni, porastao je transport švercanog goriva željeznicom, tvrdi Unipetrol. Tako, umjesto da se riskira s prijevozom 120-130 autocisterni koje se zaustavlja u vožnji, dovoljno je prevesti tri vlaka goriva gdje je rizik strogih provjera daleko manji, žale se u češkoj tvrtki. Pri tome upozoravaju kako je jedan od poznatih načina izbjegavanja plaćanja poreza taj da uvoznik osnuje tvrtku kćer koja će uvesti gorivo, a potom je proglasi nelikvidnom i pošalje u stečaj kada dođe vrijeme da plati porez na prodano gorivo.

Unipetrol očekuje da će nakon stupanja na snagu novih propisa, što se dogodilo 1.10.2013., a čija primjena počinje od 1.11.2013., količina švercanog goriva pasti na razinu 5-10 % udjela na tržištu.

Izvor: Prague Monitor, 24.10.2013.

Libijska vlada planira gradnju dvije rafinerije nafte

Libija želi sagraditi dvije rafinerije nafte, po jednu u istočnom i južnom dijelu zemlje, objavio je premijer Ali Zeidan. Na istoku bi rafinerija bila sagrađena u Tobruku, a trebala bi imati kapacitet prerade 300.000 barela nafte dnevno. U tom području su zadnja dva mjeseca u tijeku štrajkovi naftnih radnika i zaštitara koji su sada zatvorili i tamošnji naftni terminal Marsa Hariga. Druga bi rafinerija kapaciteta prerade 50.000 barela nafte dnevno trebala biti sagrađena u Ubari na jugu zemlje. U tom su području u tijeku štrajkovi i demonstracije Tuarega koji su nezadovoljni svojom političkom marginalizacijom te blokiraju rad na tamošnjem naftnom polju Sharara, javlja novinska agencija.

Izvor: ANSA, 30.10.2013.

Zbog pritiska Vlade Lukoil razmišlja o zaustavljanju investicija u Hrvatskoj

Zbog rasta trošarina na gorivo i sve niže profitabilnosti poslovanja u Hrvatskoj, u kojoj je liberalizacija tržišta naftnih derivata tek na papiru, Lukoil ozbiljno razmišlja o tome da zaustavi planirane investicije u Hrvatskoj, najavio je Nikolaj Ivčikov, direktor Lukoila Hrvatska na panelu o budućnosti naftne industrije održanom u sklopu skupa Energy Market Forum. Ruski Lukoil drži oko 7 % tržišnog udjela u Hrvatskoj, gdje je lani ostvario promet od 1,67 milijardi USD te platio 260 milijuna poreza. Nije isključeno da zbog politike Vlade odgodimo investicije, prvenstveno zbog visokih trošarina, ali i ostalih uvjeta poslovanja, komplicirane birokracije i sustava regulacije, te nejasnih smjernica hrvatske ekonomije i promoviranja monopolista. Hrvatska vlada treba odlučiti hoće li cijene goriva određivati tržište, ili regulatori. Spremni smo za konstruktivne razgovore, no dosad nismo naišli na razumijevanje, istaknuo je Ivčikov. Stavove šefa Lukoila Hrvatska dijele i u Crodux derivatima. Vlada nesigurnost poslovanja i u tim okolnostima pitanje je hoćemo li imati i 1 % zarade. Nemamo vremena čekati do kraja godine, obratili smo se HUP-u i Ministarstvu gospodarstva, no sve je završilo istupom ministra financija Slavkom Linićem, kaže Branko Poljak, direktor u tvrtki Crodux plin.

Izvor: Poslovni dnevnik, 30.10.2013.

Hrvatska ukida regulaciju cijena naftnih derivata

Praksa utvrđivanja najviših maloprodajnih cijena naftnih derivata svaka dva tjedna u Hrvatskoj odlazi u povijest. Ministarstvo gospodarstva u hitnu proceduru koncem mjeseca studenog planira uputiti novi zakon o tržištu nafte i naftnih derivata kojim se uvodi slobodno formiranje cijena.

Dosadašnja formula utvrđivanja cijena bila je temeljena na cijeni naftnih derivata na tržištu Mediterana, deviznom tečaju, premiji energetskog subjekta, te naknadi i porezima, a ubuduće se ona prepušta samim tvrtkama.

Izvor: Poslovni dnevnik, 12.11.2013.

Rafinerije ruše dobit naftnih divova

Druga po veličini europska naftna i plinska tvrtka, francuski Total zabilježio je u 3. kvartalu pad neto dobiti od 19 % na 3,7 milijardi USD. Uzrok tome su vrlo niske rafinerijske marže u Europi i visoki troškovi istraživanja, kazao je financijski direktor Patrick de La Chevadiere. Gospodarska kriza smanjila je potrošnju nafte u Europi, ostavljajući rafinerije nafte s viškom kapaciteta i smanjenim maržama. Totalove marže su sada blizu najniže razine u zadnje 4 godine. Total je također morao odvojiti dodatnih 400 milijuna USD za povećane troškove istraživanja u odnosu na prijašnje godine što je također dovelo do manje neto dobiti tvrtke. Slična kretanja bilježi i druga po veličini američka naftna i plinska tvrtka Chevron. Neto dobit pala je s 5,2 milijardi dolara u 2. kvartalu na 4,9 milijardi dolara u 3. kvartalu, a osim troškova istraživanja, padu dobiti su pridonijele i niske marže za rafinerijske proizvode, kazao je izvršni direktor John Watson. Zarada u rafinerijskom i petrokemijskom segmentu poslovanja Chevrone pala je u 3. kvartalu 45 % na 380 milijuna dolara.

Izvor: Rigzone, 1.11.2013.

Gorivo u SAD-u sve jeftinije

Prosječna cijena benzina u SAD-u pala je za 1 cent i sada iznosi 0,90 dolara po litri, navodi automobilska udruga AAA. To je najniža cijena goriva od 28.12.2012. Štoviše, oko 13 % benzinskih postaja u SAD-u prodaje benzin i po cijeni nižoj od 0,83 dolara po litri. Stručnjaci u AAA procjenjuju da će cijene benzina u idućem razdoblju biti još niže, te da će prosječna cijena u SAD-u do kraja godine biti 0,86 dolara po litri. Kao razlozi za to navode se velike zalihe i proizvodnja goriva, pad potražnje s dolaskom hladnijih dana, niže cijene nafte i prelazak na zimsko gorivo.

Izvor: UPI, 4.11.2013.

Unipetrol kupuje Shellov udio u češkoj rafineriji

Češka naftna tvrtka Unipetrol, inače u većinskom vlasništvu poljske naftne tvrtke PKN Orlen, dogovorila je s nizozemsko-britanskim naftnim divom Shell kupnju njegovih 16,3 % udjela u rafineriji nafte Česka Rafinerska za 27,2 mil dolara. Transakcija će biti završena 2014. godine, a tim će potezom Unipetrol steći nadzor nad 67,6 % rafinerije zbog čega će mu se osnažiti položaj kod upravljanja rafinerijom nafte. Jedini preostali suvlasnik u češkoj rafineriji ostat će tako talijanski naftni div ENI. Češka Rafinerska ima dvije rafinerije u Litvinovu i Kralupyju, a ukupni kapacitet prerade je 8,7 mil. tona godišnje. Rafinerija se suočava s velikom konkurencijom i prekapacitiranošću u Srednjoj Europi, koja je rafinerijske marže

spustila gotovo na nulu. Međutim, Unipetrol planira investirati 1 mlrd USD u modernizaciju svojih proizvodnih pogona te snažnije integrirati rafineriju u poslovanje svog naftno-petro-kemijskog kompleksa. Kupnja Shellovog udjela pruža siguran izvor sirovina za razvoj češkog petrokemijskog segmenta, kazao je izvršni direktor Unipetrola Marek Switajewski.

Izvor: Prague Monitor, 8.11.2013.

Sasol i GE razvili tehnologiju za čišćenje otpadnih voda nakon Fischer-Tropsch procesa

Tvrtke Sasol i General Electric Power & Water zajednički su razvili novu tehnologiju za čišćenje otpadnih voda tvornica koje primjenjuju Fischer-Tropschov proces za proizvodnju sintetskih goriva i kemikalija, dok istovremeno proizvodi bioplin kao nusproizvod. Tehnologija se naziva Anaerobic Membrane Bioreactor Technology (AnMBR) i bit će dalje usavršena u demonstracijskom pogonu tvrtke Sasol u Južnoj Africi. Tehnologija uključuje anaerobne mikroorganizme koji mogu živjeti u okolišu bez kisika kao što su slojevi sedimenata na dnu jezera, brana i mora. Sasol trenutno koristi aerobne mikrobe za obradu GTL i CTL tekućina.

Izvor: Green Car Congress, 6.11.2013.

Britanska naftna industrija sve više ovisi o imigrantima

Vlada Velike Britanije je istaknula da je u njezinom programu za edukaciju stručnjaka iz područja tehničkih znanosti te inženjerskih vještina za strateške industrijske sektore sve veća uloga imigranata. Vladino izvješće pokazuje da Velika Britanija trenutno imigrantima popunjava 20 % potreba za inženjerima u industrijama poput proizvodnje nafte i plina te drugim strateškim sektorima. Nadalje, dok je u 2006. u offshore proizvodnji nafte i plina broj radnika koji su imali britansko državljanstvo iznosio 86,7 %, u 2012. taj je udjel pao na 82,8 %. Vlada je najavila mjere koje bi trebale potaknuti studiranje i usavršavanje Britanaca za tehnička zanimanja za što će, između ostaloga, odvojiti dodatnih 48 mil. dolara već u 2014.

Izvor: Rigzone, 4.11.2013.

Više mrtvih ako se ne usvoji norma EURO 6 ?

Iako su brojne zemlje već prihvatile kontrolu emisija ispušnih plinova prema odredbama europskih norma, još uvijek značajna većina ne primjenjuje najnoviju i najstrožu normu Euro 6/VI. Istraživanje znanstvenika iz International Council on Clean Transportation (ICCT) pokazuje da ako se produlji ovo kašnjenje u njezinoj primjeni te ako se nastave sadašnji trendovi u prometu, da će do 2030. stopa ranije umrlih zbog izloženosti PM_{2.5} u ispušnim plinovima vozila porasti za 50 % u usporedbi s 2013. godinom. Nasuprot tome, kada bi normu 6/VI svi ubrzo prihvatili zajedno s ograničenjem sadržaja sumpora na 10-15 ppm, ICCT tvrdi da bi ta stopa pala za 75 % do 2030.

Izvor Green Car Congress, 6.11.2013.

Nezavisni trgovci vlasnici petine europskih benzinskih postaja

Velike naftne tvrtke poput ExxonMobila, Shella, BP-a, Totala i Chevrona danas posjeduju samo oko trećine benzinskih postaja u Europi, pokazuje izvješće CBRE-a. Najveće europske naftne tvrtke fokusiraju se na istraživanje i proizvodnju, a sve manje naglasak stavljaju na maloprodaju. Posljedica toga je napuštanje lokacija koje ne donose veliki profit. Takvo povlačenje velikih s maloprodajnog tržišta otvara prilike nezavisnim trgovcima koji su danas u posjedu preko 20 % benzinskih postaja diljem Europe. Za usporedbu, ta se brojka kretala oko 16 % u 2007. godini. U istom razdoblju su velike kompanije smanjile svoj udio na tržištu za 11 %, od 43 % u 2007. na 32 % danas.

Izvor: UPI, 11.11.2013.

Kravčenko: NIS je po mnogim pokazateljima tvrtka broj 1 u regiji

Naftna industrija Srbije (NIS) je već sada prema mnogim pokazateljima tvrtka broj 1 u regiji, izjavio je generalni direktor NIS-a Kiril Kravčenko. On je najavio širenje poslovanja NIS-a u Srbiji i regiji. Završili smo fazu stabilizacije poslovanja i sada smo spremni u razvoj NIS-a uložiti oko 1,5 milijardu eura tijekom sljedeće tri godine, rekao je Kravčenko. Cilj je da se NIS transformira iz nacionalne naftno-plinske tvrtke u međunarodni energetski vertikalno integrirani holding. Plan je da NIS do 2020. poveća godišnju proizvodnju najmanje do 5 milijuna tona nafte i plina, kao i preradu i prodaju do po 5 milijuna tona nafte i naftnih derivata. Kravčenko je najavio da će NIS u rafineriju u Novom Sadu uložiti oko 130 milijuna eura, da bi je osposobio za proizvodnju baznih ulja i dodao da je u planu da to postrojenje bude pušteno u rad krajem 2016. Poslije realizacije tog projekta, naftno-prerađivački kompleks NIS-a će biti među 25 najnaprednijih rafinerija Europe, rekao je Kravčenko i najavio da NIS i pored toga razmatra mogućnost daljnje modernizacije rafinerije u Pančevu, odnosno ulaganja u preradu teških naftnih ostataka. Ima nekoliko varijanti, od kojih su osnovne - izgradnja kompleksa super dubokog hidrokrekiranja ili usporenog koksiranja. Odluku o tome hoćemo li to raditi i kako, trebaju donijeti dioničari NIS-a do kraja 2013. godine, rekao je Kravčenko. On je najavio da će NIS istovremeno raditi i na širenju maloprodajne mreže u zemljama regije. Cilj NIS-a je da 60 % naftnih derivata prodaje na domaćem tržištu, a 40 % izvan granica Srbije, a najveće mogućnosti da se to ostvari su u zemljama u kojima NIS već ima benzinske postaje - BiH, Bugarskoj i Rumunjskoj. NIS sada ima 336 benzinskih stanica u Srbiji i još 3 su u fazi izgradnje i rekonstrukcije, a u iduće tri godine planira se mreža od ukupno 800 benzinskih postaja, od kojih će polovica biti u Srbiji, a druga polovica u inozemstvu. NIS u BiH ima 36 postaja, u Bugarskoj 28 i 3 koje se grade, a u Rumunjskoj 10 postaja, uz još 18 koje se grade. Kravčenko je naglasio da NIS planira dobiti najmanje 10 % tržišta regionalne maloprodaje u susjednim zemljama. NIS, pored postrojenja za proizvodnju struje i toplinske energije u Pančevu i Novom Sadu, analizira i mogućnost izgradnje termoelektrane na ugljen u Kovinu, a ne isključuje ni mogućnost sudjelovanja u projektu razrade uljnih škriļjaca u Aleksincu.

Izvor: B92, 12.11.2013.

NIS započeo izvoz biodizela u skladu sa EU zahtjevima

Naftna industrija Srbije (NIS) počela je izvoz eurodizela pomiješanog s biodizelom, proizvedenog u Rafineriji nafte Pančevo, a prvih 500 t novog goriva eurodizel B-7, koje je u skladu s normama EU, spremnjeno je za prve kupce u Bugarskoj. NIS je za manje od 4 mjeseca osposobio kapacitete za proizvodnju eurodizela pomiješanog s biokomponentom u Rafineriji nafte Pančevo i tako ispunio zahtjeve EU za obaveznim udjelom goriva iz obnovljivih izvora energije, čime je omogućen izvoz ovog derivata na tržište Unije. Završetkom ovog projekta NIS ide u susret direktivi EU za minimalne udjele biodizela i ostalih obnovljivih goriva na domaćem tržištu, u skladu sa zahtjevima prvog Nacionalnog akcijskog plana za obnovljive izvore energije, izjavila je direktorica Sektora za analizu i istraživanje tržišta NIS-a Stanka Leskovac. Akcijski plan predviđa da namješavanje biodizela s eurodizelom u Srbiji započne 2015. godine, kada će se ovakav derivat naći na domaćim benzinskim postajama. Ukupna vrijednost investicije je 580 mil dinara, i obuhvatit će izgradnju novih i rekonstrukciju postojećih instalacija za namješavanje, rekonstrukciju tri rezervoara, kao i kupovinu potisnih pumpi i laboratorijske opreme.

Izvor: SEEBiz, 14.11.2013.

Preuređenje talijanske rafinerije otjeralo MOL u gubitak

U razdoblju od srpnja do rujna MOL je zabilježio neto gubitak od 30 milijardi forinti (133 milijuna dolara) zbog preuređenja rafinerije u Mantovi u logistički centar, što je donijelo otpis u iznosu od 123 milijarde forinti. U MOL-u ističu da je segment istraživanja i proizvodnje u trećem tromjesečju profitirao od viših prosječnih realiziranih cijena ugljikovodika dok je segment prerade i prodaje zabilježio najbolji tromjesečni rezultat u tri godine. U segmentu prerade i prodaje čista EBITDA prilagođena za vrijednost zaliha poskočila je u devetomjesečnom razdoblju za 26 % u odnosu na isto lanjsko razdoblje, na 134 milijarde forinti, usprkos smanjenim rafinerijskim maržama. Rezultat je postignut zahvaljujući povećanoj prodaji derivata i boljoj iskorištenosti rafinerija, poboljšanim maržama za petrokemikalije i provedenim mjerama poboljšanja efikasnosti - navodi MOL.

Izvor: Budapest Business Journal, 18.11.2013.

Bjelorusija prodaje rafineriju nafte

Tržišna vrijednost državne rafinerije nafte Mozyr bit će izračunata u siječnju iduće godine a očekuje se i da će vlada tada vjerojatno prodati državni udjel, kazao je šef bjeloruskog Odbora za državnu imovinu Georgij Kuznecov. On je u listopadu najavio da su počele pripreme za prodaju državnog udjela u rafineriji nafte Mozyr koja je stavljena na popis državnih tvrtki za privatizaciju.

Izvor: Oil and Gas Eurasia, 18.11.2013.

Priredio Ivo Tokić